

ФУНКЦІОНУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ПРИЙМЕНИКОВО-ІМЕННИКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ НА ПОЗНАЧЕННЯ ДЕФІСНОГО НАПИСАННЯ СЛІВ

Сергій ОМЕЛЬЧУК, доктор педагогічних наук,
професор кафедри слов'янських мов та методик їх викладання Херсонського державного університету

У статті досліджено нормативне функціонування в мовознавчому й лінгводидактичному дискурсах прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. Визначено тенденції використання прийменників *з* і *через* з іменником *дефіс* в «Українському правописі» різних років видання (1928–2011 рр.), а також у працях вітчизняних учених-мовознавців першої половини ХХ – початку ХХІ ст. З'ясовано граматичні особливості іншомовних відповідників української прийменниково-іменникової терміносполуки в німецькій, англійській, польській, білоруській, російській мовах.

Ключові слова: нелітерний орфографічний знак, термінна словосполучка, прийменниково-іменникова словоформа, семантико-синтаксичні відношення, дефісне написання.

FUNCTIONING OF PREPOSITIONAL-NOUN CONSTRUCTIONS THAT INDICATE HYPHENATION OF WORDS IN THE MODERN UKRAINIAN

Serhiy OMELCHUK,
Dr. hab., professor, Kherson State University

The present paper deals with the normative functioning of prepositional-noun constructions, which indicate hyphenation of words in linguistic and linguo-didactic discourses. It elicits the tendencies of usage of the prepositions *with* and *through* with the noun *hyphen* in Ukrainian orthography of different years (1928–2011) and in works of Ukrainian linguists of the early 20th–21st cc. It clarifies a range of grammatical peculiarities of foreign equivalents to the Ukrainian prepositional-noun terminological word-combinations in the German, English, Polish, Byelorussian, and Russian languages.

Key words: non-literal orthographical sign, terminological word-combination, semantic-syntactic relations, prepositional-noun word form, hyphenation.

Сучасні дослідження в царині вітчизняного термінознавства спрямовано передовсім на те, щоб переосмислити історію формування й розвитку окремих галузевих термінологій, розробити наукові засади термінотворення, систематизувати наявну в мові термінологію, відродити національну термінологію, укласти термінологічні словники тощо. Зокрема, у програмі Термінологічної комісії на 2013–2018 рр. при Міжнародному комітетові славистів наголошено на тому, що, з огляду на поліпарадигмальність сучасних термінологічних досліджень (кінця ХХ – початку ХХІ ст.), у яких органічно поєднано традиційні й нові підходи до вивчення терміна та його функціонування, потрібно консолідувати зусилля термінологів із вивчення: 1) основних парадигмальних, аспектуальних, крос-парадигмальних, крос-аспектуальних та крос-дисциплінарних дослідницьких напрямів розвитку теоретичного термінознавства (загального й галузевого)

та його методологічних засад у слов'янських країнах; 2) основних тенденцій у розвитку слов'янської термінографії й формування сфери термінографічного прогнозування; 3) основних напрямів термінологічної діяльності, зокрема провідних слов'янських термінологів і термінологічних організацій; 4) основних напрямів навчання термінології, розвитку професійної лінгводидактики й підготовки спеціалістів-термінологів у різних слов'янських країнах.

Проте особливій увазі, на наше переконання, потребує розв'язання не менш важливого питання – відповідності термінів літературним нормам української мови, унормування й кодифікування сучасної термінології (встановлення необхідної внормованої термінології, що відповідає структурі сучасної української літературної мови й нормам чинного правопису). Отже, перед ученими-термінологами постає одне з основних завдань – виявити й усунути вади мовознавчої термінології, зокрема тієї, якою активно

послугуються в царині шкільної і вишівської лінгводидактики.

З огляду на це дискусійним питанням в українській мовознавчій і лінгводидактичній науці вважаємо функціонування прийменника *через* у складі термінів словосполук на кшталт *написання через дефіс, потрібно писати через дефіс, через дефіс пишемо* тощо. Хоча в інтернетовому виданні вільної енциклопедії «Вікіпедія» в статті, присвяченій орфографічному словникові, натрапляємо на словоформу **з дефісом**: «Загальні орфографічні словники можуть бути присвячені окремим правописним питанням: *а чи у* в родовому відмінку, написання **з дефісом**, окремо чи разом тощо» [6].

В українській орфографії апостроф і дефіс є нелітерними знаками, що не входять до абетки й не впливають на розміщення слів у словникові, а відбивають певні правописні закономірності: апостроф – орфографічний нарядковий знак у формі коми, яким передають на письмі роздільну вимову приголосних, а дефіс – орфографічний знак у формі короткої горизонтальної риски, що вживають для з'єднання деяких типів складних слів, позначення переносу частини слова в інший рядок, а також скорочуючи слова. Водночас енциклопедія «Українська мова» кваліфікує дефіс як розділовий знак [11, с. 140] незважаючи на те, що в чинному «Українському правописі» в розділі «Найголовніші правила пунктуації» з-поміж десяти розділових знаків (крапка, знак питання, знак оклику, кома, крапка з комою, двокрапка, тире, крапки, дужки, лапки) дефіс як знак пунктуації відсутній. До того ж «Дефіс у словах» належить до орфограми, а дефісне написання слів зумовлене одним із принципів української орфографії, а не пунктуації.

Отже, апостроф і дефіс належать до нелітерних орфографічних знаків, проте в довідкових, навчальних, навчально-методичних працях тощо спостерігаємо непослідовне використання прийменників з *через* у складі терміносполук зі словами *апостроф* і *дефіс*, наприклад: *з апострофом*, але *через дефіс*. Порівняймо: «З'ясуйте, чому по-різному (*з апострофом* чи без нього) пишуться слова в поданих парах» [2, с. 42] – «Слова, розділені вертикальною лінією, запишіть разом, **через дефіс**, окремо» [там само, с. 117]. Ці приклади засвідчують порушення принципу системності як однієї з основних ознак терміна: у терміносполуках на позначення тотожних мовних понять, як бачимо, ужито різні прийменники. Проте «Український правопис» фіксує прийменниково-іменникову словоформу **через апостроф**, наприклад: «Скорочена частка *д* та ірландська частка *о* пишуться з власними іменами **через апостроф**: *Д'Аламбер, Д'Артаньян, Д'Обіньє; О'Тенрі, О'Кейсі, О'Коннейль*» [15, с. 136].

Мета статті – дослідити нормативне функціонування в мовознавчому й лінгводидактичному дискурсах прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. Зокрема, у пропонованій розвідці визначимо основні тенденції використання прийменників з *через* з іменником *дефіс* в «Українському правописі» різних років видання (1928–2011 рр.), у працях вітчизняних учених-мовознавців першої половини ХХ – початку ХХІ ст., а також з'ясуємо граматичні особливості іношомовних відповідників української прийменниково-іменникової терміносполуки, зафіксованих у сучасних правописах і граматиках німецької, англійської, польської, білоруської та російської мов.

М. Наконечний, аналізуючи «Найголовніші правила українського правопису» 1921 р., у своїй праці «Про новий правопис український» послугується словоформою **з розділкою** (суч. з *дефісом*): «Складені прийменники писатимемо так: *поза, поміж, понад, посеред, задля, заради...* (– разом), але: *із-за, з-поміж, з-під, з-посеред...* (– **з розділкою**)» [3, с. 9].

В «Українському правописі» 1928 р. також ужито прийменниково-іменникову словоформу **з розділкою** [12]. У параграфі цього видання правопису «Розділка» читаємо: «**З розділкою** пишуться...» [там само, с. 85]; «На випадок сумніву щодо напису складного слова (вкупі чи **з розділкою**) добре оглядатися на наголос: коли складне слово вимовляється з одним наголосом, то це вказує на тісний зв'язок частин, і писати таке слово слід укупі. Коли ж у складному слові два наголоси, то й писати його краще **з розділкою**, напр. *першорядний, красномовний, жовтогарячий, золотoverхий*, але *сільсько-господарський, архітектурно-будівельний, історично-філологічний*» [там само, с. 85].

Проте вже в «Українському правописі» 1945 р. використано такі словосполучення, як *написання через дефіс, треба писати через дефіс, правопис через дефіс*. Водночас у примітках до основних правил зазначено: «Про написання **з дефісом** *обер-унтер-* та ін. див. § 21 п. 18» [14, с. 30]; «Перед іменниками – власними іменами *нів* пишеться **з дефісом**» [там само, с. 33].

На вживання прийменниково-іменникової словоформи **з дефісом** (*розділкою, злучкою*), замість словоформи *через дефіс*, натрапляємо в «Нормах української літературної мови» (1941) О. Синявського: «Виразної межі поміж такими складними словами, що пишуться разом, і такими, що пишуться **з розділкою**, немає, і подекуди правопис таких слів несталий. **З розділкою** пишуться ще слова *ось-який, от-який, будь-який*, такі, як *по-нашому, по-своєму, по-німецькому* тощо» [7, с. 127]. У «Го-

ловних правилах українського правопису» (1946) Ю. Шереха читаємо: «Писання слів укупі, нарізно й **з розділкою**»; «Складні прикметники пишуться разом або **з розділкою**» [16, с. 26]; «Складені прийменники з прийменником з пишуться **з розділкою**» [там само, с. 27] тощо.

Закономірно пропагує таку прийменниково-іменникову словоформу й І. Огієнко в мовознавчій праці «Наша літературна мова»: «**З розділкою** пишемо: *батько-мати, будь-що-будь, вряди-годи...*» [5, с. 341]; «**Із злучкою** пишемо тільки складені слова маловживані, що їх частини ще не злилися до купи в нашій розумінні і що ми їх вимовляємо ще з двома наголосами: *Німецько-український словник, Англо-французька спілка...*» [там само, с. 342].

Усі видання чинного «Українського правопису», починаючи з 1993 р., фіксують прийменниково-іменникову словоформу **через дефіс**. Наприклад: «**Через дефіс** пишуться поєднання синонімічних слів: *гидко-бридко, зроду-віку, тишком-нишком...*» [15, с. 37]; «**Через дефіс** пишуться складні особові імена: *Василь-Костянтин, Жан-Жак, Зиновій-Богдан...*» [там само, с. 137] і под. До того ж на словоформу **через дефіс** натрапляємо в усіх наукових і навчально-методичних виданнях (підручниках, посібниках, робочих зошитах, методичних рекомендаціях і коментарях тощо) другої половини ХХ – початку ХХІ ст., у яких висвітлено питання написання складних слів.

Згідно зі «Словником української мови в 11 томах» сполучення з прийменником *через* виражають: 1) просторові відношення (на означення простору, місця, напрямку руху); 2) об'єктні відношення (на означення особи, засобу та ін., за допомогою яких що-небудь здійснюється; певного етапу, який має хто-небудь пройти на шляху до мети); 3) причинові відношення (на означення причини чого-небудь, якоїсь дії; завдяки; на означення властивості, якості, стану, що є причиною чогось; на означення особи, з вини якої сталося що-небудь, відбувається щось); 4) часові відношення (на означення певного терміну, проміжку часу, після якого щось здійснюється [9, с. 304].

«Великий тлумачний словник сучасної української мови» за редакцією В. Жайворонка подає шестеро значень, на які вказує прийменник *через* зі знахідним відмінком: 1) поперек чого-небудь, з одного кінця до іншого (*кладка через потік*); 2) крізь що-небудь (*дивитися через окуляри*); 3) понад чим-небудь (*повісити через плече*); 4) за допомогою, посередництвом кого-, чого-небудь (*повідомити через газету*); 5) уживають на означення причини чого-небудь (*вимушена посадка через туман*); 6) уживають на означення певного проміжку часу (*приймати ліки через годину*) [1, с. 1282].

«Словник українських прийменників. Сучасна українська мова» фіксує четверо семантичних відношень, які передає прийменник *через* зі знахідним відмінком: 1) локативне (*стежка через село*); 2) об'єктне (*казав через перекладача*); 3) причинове (*загинув через власну необережність*); 4) темпоральне (*через тиждень*) [8, с. 381].

Водночас у словосполучі *написання через дефіс* (так само й *написання через апостроф*) прийменник *через* не вказує на жодне із зазначених семантичних відношень. Отже, нормативною граматичною моделлю на позначення дефісного написання слів, на наш погляд, є «дієслово (дієслівна форма або девербатив) + іменник у формі орудного відмінка в поєднанні з прийменником з». Наприклад: *написати слово з дефісом; слово, написане з дефісом; написавши слово з дефісом; слово написано з дефісом; правила написання слів із дефісом* тощо.

З'ясуємо семантико-синтаксичні відношення за способом підрядного зв'язку між компонентами в термінних словосполучах на позначення дефісного написання слів (табл. 1).

Таблиця 1

Семантико-синтаксичні відношення в термінних словосполучах на позначення дефісного написання слів

Тип словосполучки за належністю опорного слова до частини мовного розряду	Приклад	Семантико-синтаксичні відношення
Іменникова	написання (<i>яке?</i>) з дефісом	Атрибутивні відношення (опорний девербатив називає опредметнену дію зі значенням мисленнєвого процесу, а залежне слово – ознаку)
Інфінітивна	писати (<i>як?</i>) з дефісом; написати (<i>як?</i>) із дефісом	Адвербіальні відношення (відношення обставин способу дії до мисленнєвого процесу, на який вказує опорне дієслово (або дієслівна форма))
Дієслівна	написано (<i>як?</i>) з дефісом	
Дієприкметникова	написаний (<i>як?</i>) із дефісом	
Дієприслівникова	написавши (<i>як?</i>) з дефісом	

З одного боку, в усіх зазначених у таблиці словосполучах атрибутивні й адвербіальні семантико-синтаксичні відношення сформовані на основі підрядного зв'язку керування. До того ж синтаксичним варіантом до словосполучки *написання з дефісом* є

словосполука *дефісне написання*. Вони виражають те саме правописне поняття, мають тотожні компоненти, належать до іменникових словосполук, їм властиві атрибутивні відношення, але вони поєднані різними способами підрядного зв'язку: у першій словосполучі – прийменникове керування, у другій – повне узгодження. З другого боку, залежно від головного компонента термінної словосполучі прийменник з з орудним відмінком іменника *дефіс* указує на: а) атрибутивне значення в поєднанні з девербативом *написання* (*написання з дефісом*); б) обставинне значення способу дії в поєднанні з дієсловом і дієслівними формами – інфінітивом, дієслівною формою на *-но*, дієприкметником, дієприслівником (*писати з дефісом, написано з дефісом, написаний із дефісом, написавши з дефісом*).

Укладачі українського правопису різних років видання й учені-мовознавці у своїх працях, крім прийменниково-іменникових словосполук, також досить активно послуговуються синонімічними безприйменниковими конструкціями на позначення наявності або відсутності дефіса в словах (табл. 2).

Таблиця 2

Синонімічні конструкції на позначення наявності або відсутності дефіса в словах

Назва видання	Конструкції на позначення	
	наявності дефіса	відсутності дефіса
Український правопис (1928) [12]	з розділкою пишуться	–
Український правопис (1933) [13]	через риску пишуться; рискою відділяються	риска не ставиться
Норми української літературної мови (О. Синявський, 1941) [7]	через розділку сполучаються частини складного слова; зв'язуються розділкою; з розділкою пишуться; з розділкою пишуть	–
Український правопис (1945) [14]	пишуться через дефіс; дефіс зберігається	дефіса не ставлять; дефіс не ставиться; пишуться без дефіса; не сполучаються дефісом
Наша українська мова (І. Огієнко, 1958) [5]	з'єднується злучкою; з'єднуємо злучкою; можна ставити злучку; з розділкою пишемо; із злучкою пишемо	пишемо без розділки

Український правопис (2010) [15]	через дефіс пишуться; приєднується за допомогою дефіса; ставиться дефіс; приєднується дефісом	дефіс не ставиться
----------------------------------	--	--------------------

Як бачимо, у конструкціях на позначення наявності дефіса в словах сирконстант зі значенням способу дії, виражений прийменниково-іменниковою словоформою, переважно є лівобічним поширювачем: «[Prep* + N_{inst}] ← V» (з розділкою *пишуть*, *через дефіс пишуться*), рідше – правобічним: «V → [Prep + N_{gen}]» (*приєднується за допомогою дефіса*). Водночас у конструкціях на позначення відсутності дефіса ці словоформи є лише правобічними поширювачами: «V → [Prep + N_{gen}]» (*пишуться без дефіса, пишемо без розділки*).

Прийменниково-іменниковим конструкціям на позначення наявності або відсутності дефіса властиві синонімічні безприйменникові конструкції таких типів:

– «V → правобічний поширювач N_{inst}»: зв'язуються *розділкою*, з'єднуємо *злучкою*, *приєднується дефісом*, не сполучаються *дефісом*; хоча іменник *дефіс* у формі орудного відмінка може бути й лівобічним поширювачем («лівобічний поширювач N_{inst} ← V»): *рискою відділяються*;

– «V → правобічний поширювач N» (*ставиться дефіс*); «лівобічний поширювач N ← V» (*дефіс зберігається*). Як бачимо, іменник *дефіс* у формі називного відмінка може бути як правобічним, так і лівобічним поширювачем;

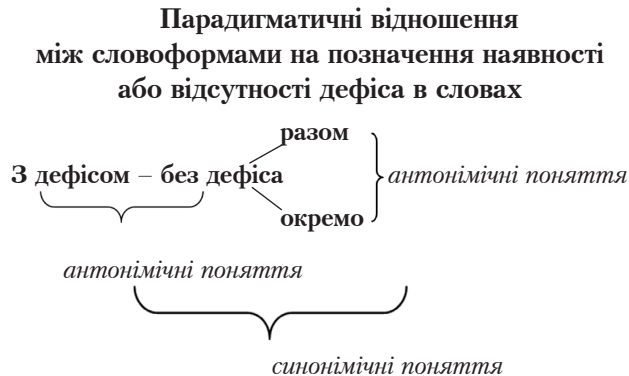
«V → правобічний поширювач N_{acc}»: *можна ставити злучку*.

Отже, у сучасних навчально-методичних працях із правопису, а також в усному науковому мовленні, пояснюючи наявність дефіса в словах, варто широко послуговуватися й безприйменниковими конструкціями. Наприклад: *дефіс уживаємо в словах...; дефіс ставимо...; дефіс потрібно писати в словах...; дефісне написання властиве словам...* тощо.

До того ж проаналізований фактичний матеріал таблиці яскраво ілюструє антонімічні відношення між конструкціями на позначення наявності або відсутності дефіса в словах, зокрема з *розділкою пишемо* – *пишемо без розділки*. Саме прийменник з (+ N_{inst}), а не прийменник *через* (+ N_{acc}), вступає в антонімічні зв'язки з прийменником *без* (+ N_{gen}). З огляду на це до векторних антонімів, що позначають взаємне протилежне написання, належать термінні словосполучі *пишемо з дефісом* ↓ ↑ *пи-*

* N – іменник; N_{gen} – іменник у формі родового відмінка; N_{acc} – іменник у формі знахідного відмінка; N_{inst} – іменник у формі орудного відмінка; Prep – прийменник; V – дієслово.

шемо без дефіса. Зауважимо, що словоформа без дефіса взаємодіє з іншими синонімічними словоформами – написання окремо й написання разом, які є антонімічними до словоформи з дефісом. Подамо це схематично:

Ілюстрацією явища антонімії як відношення смислового протиставлення між словоформами на позначення наявності / відсутності дефіса може слугувати обґрунтування, наприклад, написання складних прикметників: 1) складний прикметник з першою частиною *військово-* пишемо з дефісом (*військово-морський, військово-спортивний*); 2) складні субстантивовані прикметники *військовозобов'язаний, військовополонений* потрібно писати разом; 3) прислівники, що зберігають на собі логічний наголос, з наступним прикметником пишемо окремо (*абсолютно сухий, суспільно корисний*).

Порівняймо функціонування відповідників української словоформи з дефісом у сучасних правописах і граматиках інших мов.

У граматиці німецької мови «Deutsche Grammatik» натрапляємо на прийменниково-іменникову словоформу **mit Bindestrich** (укр. з дефісом), наприклад: «Komposita werden oft **mit Bindestrich** geschrieben, wenn ein Teil hervorgehoben werden soll: *Steuerreform-Vorgespräch*» [21, с. 826]. У настановах щодо сучасного правопису німецькою мовою «Briefe gut und richtig schreiben! Ratgeber für richtiges und modernes Schreiben» окремий параграф має назву «Die Schreibung **mit Bindestrich**» [20, с. 395] (укр. написання з дефісом). Відповідно до перекладного словника німецький прийменник *mit* передають українською мовою або прийменником з, що потребує орудного відмінка іменника (*mit der Zeit* з часом), або орудним відмінком без прийменника (*mit der Feder* пером) [4, с. 298].

У практичній граматиці англійської мови «Practical English Grammar» ужито прийменниково-іменникову словоформу **with a hyphen** (укр. з дефісом), наприклад: «Compound words are formed by linking two or more words to make one unit. We can write the compound **with a hyphen**: *launching-pad, lay-by, tooth-brush*» [24, с. 313]. Українським

відповідником англійського прийменника *with* є службове слово з [10].

Прийменниково-іменникова словоформа з прийменником з зафіксована і в сучасному правописі польської мови. Наприклад, в орфографічних правилах, поданих у правописному словникові польської мови «Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji», читаємо: «Pisownia z **łącznikiem** (укр. з дефісом) *dwuczłonowych rzeczowników typu laska-parasol, ława-stół, pralka-suszarka, kupno-sprzedaż, cud-dziełczyzna*» [25, с. 83]. Ця граматична форма також наявна в правописному порадникові польської мови «Język polski. Poradnik Profesora Andrzeja Markowskiego»: «Zasady pisowni łącznej, rozdzielnej i pisowni z **łącznikiem**, czyli kiedy mamy do połączenia wyrazów» [22, с. 18].

Зовсім інша ситуація в сучасних східнослов'янських мовах – білоруській і російській.

Чинний білоруський правопис фіксує словоформу **праз** (укр. *через*) **злучок**: «Агульныя правілы напісання разам, **праз злучок** і асобна» [19, с. 27]; «Пішуцца **праз злучок** утварэнні, якія з'яўляюцца паўторам слова для ўзмацнення яго значэння: *сіні-сіні, ледзь-ледзь, горача-горача, хто-хто, ён-ён, хадзілі-хадзілі*, а таксама *ціп-ціп-ціп, го-го, трэсь-трэсь*» [там само, с. 28].

У сучасній російській орфографії натрапляємо переважно на прийменниково-іменникову словоформу **через дефіс**. Наприклад: «**Через дефіс** пишуться сложные существительные, образованные без соединительной гласной из двух самостоятелно употребляющихся существительных, в целом обозначающих единое понятие» [18, с. 120]; «Пишутся **через дефіс** составные русские и иноязычные фамилии: *Новиков-Прибой, Книппер-Чехова, Римский-Корсаков...*» [там само, с. 122] та ін. Хоча в російських правилах уживання дефіса у складних словах як синтаксичні варіанти подано формулювання типу «присоединяются дефісом...», «посредством дефіса присоединяются...», «дефіс ставится...», «дефісное написание...». Наприклад: «Одни одиночные приложения **присоединяются дефісом**, другие нет» [там само, с. 121]; «**Посредством дефіса** присоединяются частицы *-то, -либо, -нибудь, кое-, -ка...*» [там само, с. 149]; «Если существительное, обозначающее качественное понятие, стоит на втором месте, то **дефіс ставится**» [там само, с. 122]; «Наличие суффикса в первой части сложных прилагательных определяет **дефісное написание** (*автомобильно-дорожный, угольно-графитовый*)» [17, с. 163].

В окремих мовах узагалі відсутні прийменникові конструкції на позначення дефісного написання слів. Зокрема, у чеському правописі [23] вжито термінні

словосполучення **spojovník se píše** (укр. *дефіс пишеться*), **se píše spojovníku** (укр. *пишеться дефіс*), а на прийменникову конструкцію натрапляємо лише в примітках до основних правил, де позначено випадки невживання дефіса, наприклад: **připojována bez spojovací čárky** (*пов'язаний без дефіса*).

Отже, на підставі порівняльно-історичного методу, покладеного в основу нашої розвідки, з метою зіставлення прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів в «Українському правописі» різних років видання (1928, 1933, 1945, 2010 рр.), у наукових працях вітчизняних учених-мовознавців першої половини ХХ – початку ХХІ ст., а також зіставлення з іншомовними відповідниками, зафіксованими в сучасних правописах і граматиках німецької, англійської, польської, білоруської та російської мов, можна зробити такі висновки: 1) відповідно до семантичних відношень, на які вказують прийменники з і *через* у поєднанні з іменником *дефіс*, нормативною вважаємо прийменниково-іменникову сло-

воформу з **дефісом**, що набула активного поширення у виданнях «Українського правопису» першої половини ХХ ст. та в роботах М. Наконечного, І. Огієнка, О. Синявського, Ю. Шевельова тощо; 2) Українській національній комісії з питань правопису цілком логічним було б об'єктивно оцінити відповідність сучасним літературним нормам українського слововживання граматичних форм *через дефіс* і *через апостроф* та вивчити питання щодо можливого повернення до термінологічного корпусу українського правопису словоформ **із дефісом** і **з апострофом**; 3) у мовознавчому й лінгводидактичному дискурсах (монографіях, підручниках, навчальних посібниках, методичних рекомендаціях та ін.) варто активно пропагувати нормативні як прийменниково-іменникові терміни словосполучення (з *дефісом пишемо слова...*; з *дефісом потрібно писати слова...*; *написання слів із дефісом*), так і безприйменникові конструкції (*дефіс уживаємо в словах...*; *дефіс ставимо...*; *дефіс потрібно писати в словах...*; *дефісне написання властиве словам...*).

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / кер. вид. проекту П. Мовчан, В. Німчук, В. Клічак; Ін-т української мови НАН України, Ін-т мовознавства НАН України, Всеукраїнське тов-во «Просвіта» імені Т. Шевченка. – К.: Дніпро, 2009. – 1332 с.
2. Козачук Г. Практичний курс української мови: навч. посіб. / Г. Козачук, Н. Шкурятяна. – К.: Вища школа, 1994. – 368 с.
3. Наконечний М. Про новий правопис український / М. Наконечний. – Х.: Кооперативне вид-во «Рух», 1928. – 24 с.
4. Новітній німецько-український, українсько-німецький словник / упоряд. Е. Вальда, С. Крищенко. – Х.: Промінь, 2009. – 992 с.
5. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Наша літературна мова / І. Огієнко. – К.: Наша культура і наука, 2011. – 356 с.
6. Орфографічний словник [Електронний ресурс] / Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Орфографічний_словник
7. Синявський О. Норми української літературної мови / О. Синявський. – Л.: Укр. вид-во, 1941. – 364 с.
8. Словник українських прийменників. Сучасна українська мова / А. Загнітко, І. Данилюк, Г. Ситар, І. Щукіна. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 416 с.
9. Словник української мови: в 11 т. [Електронний ресурс] / АН УРСР; Ін-т мовознавства. – К.: Наук. думка, 1980. – Т. 11. – Режим доступу: sum.in.ua
10. Сучасний англо-український, українсько-англійський словник з граматикою / упоряд. Ю. Набока. – К.: ПП Набока, 2008. – 544 с.
11. Українська мова: енциклопедія / В. Русанівський, О. Тараненко, М. Зяблюк та ін. – К.: Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.
12. Український правопис / Народний комісаріат освіти УРСР: Державна комісія для впорядкування українського правопису. – Х.: Державне вид-во України, 1928. – 106 с.
13. Український правопис / Народний комісаріат освіти УСРР. – Х.: Рад. школа, 1933. – 96 с.
14. Український правопис / Народний комісаріат освіти УРСР. – К.: Укр. державне вид-во, 1945. – 180 с.
15. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К.: Наук. думка, 2010. – 288 с.
16. Шерех Ю. Головні правила українського правопису / Ю. Шерех. – Neu-Ulm: Прометей, 1946. – 60 с.
17. Иванова В. Современная русская орфография: учеб. пособие для филол. спец. вузов / В. Иванова. – Москва: Высш. школа, 1991. – 192 с.
18. Кайдалова А. Современная русская орфография: учеб. пособие для вузов / А. Кайдалова, И. Калинина. – Москва: Высш. школа, 1973. – 288 с.
19. Закон Республіки Беларусь № 420-З «Аб Правилах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі», затверджений Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь 23 ліпеня 2008 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://academy.edu.by/files/zak_420-3.pdf
20. Briefe gut und richtig schreiben! Ratgeber für richtiges und modernes Schreiben / Redaktionelle Bearbeitung M. Herweg, A. Konopka, S. Schmitt-Ackermann. – 4., überarbeitete und erweiterte Auflage Bearbeitet von der Dudenredaktion. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2006. – 956 s.
21. Engel U. Deutsche Grammatik / U. Engel. – 2., verbesserte Auflage. – Heidelberg: Groos: Tokyo: Sansyusya Publ., 1988. – 888 s.
22. Markowski A. Język polski. Poradnik Profesora Andrzeja Markowskiego / A. Markowski. – Warszawa: Wilga, 2003. – 496 s.
23. Pravidla českého pravopisu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pravidla.cz/vice/spojovaci-carka-spojovnik
24. Thomson A. J. A Practical English Grammar / A. J. Thomson, A. V. Martinet. – New York: Oxford University Press, 1986. – 384 p.
25. Wielki słownik ortograficzny PWN z zasadami pisowni i interpunkcji / redaktor naukowy Edwar Polanski. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. – 980 p.